

Almanya Seçimleri ve Liderler: Şimdi Sıra Kimde? - Gülşen Karanis Ekşioğlu

Angela Merkel'in on altı yıllık iktidarından sonra Almanya'da sahneye kimin çıkacağı henüz belli değil. Merkel'in halefi Armin Laschet de, mevcut Şansölye Yardımcısı ve Maliye Bakanı Olaf Scholz da, Yeşiller Partisi eş-başkanı Annalena Baerbock da bir sonraki Şansölye olmak için şansa sahipler. Uluslararası konjonktür, Covid-19 krizi ve Almanya'da yaşanan sel felaketi gibi olaylar siyasi gündemi ve seçim öngörülerini birkaç ay öncesine göre tamamen değiştirdi.

Şansölye adaylarının ortak yönü aslında fazla. Üç aday da siyasetle erken yaşta

ilgilenmeye başlamış, üçü de meslek olarak “politikacı”, üç aday da hukuk eğitimi almış ve üçü de ekonomik olarak orta sınıf ailelerden geliyorlar. Diğer yandan adaylar Almanya’nın farklı şehirlerinden gelip, farklı sosyo-ekonomik dinamiklerle siyaset yapıyorlar. Yine de, hiçbir aday Merkel’in popülarlığına veya geçtiğimiz dört genel seçimde almış olduğu oy oranına yaklaşmış değil. Seçim sonuçlarını etkileyecek faktörler ne olacak? Bu yazıda bunu cevaplamaya çalışacağım.

Anketlerde partilerin son oy oranları ile 26 Eylül 2021’de yapılacak seçimlerde olası koalisyon alternatiflerinin hepsi masada. Yeşiller’in yükselen grafiği, göçmenler konusunda ılımlı görüşleri ve Türkiye yanlısı tutumu dolayısıyla Alman basını tarafından “Türken-Armin” olarak adlandırılan Armin Laschet’in krizler karşısındaki tutumu derken, aradan sıyrılan Sosyal Demokrat Parti (SPD) lideri Olaf Scholz’ün şahsi oyu bir anda anketlerde %44’e, SPD’in de %23’e yükseldi. 24 Ağustos 2021’de [Forsa’nın yaptığı](#) ve RTL’de yayınlanan son ankette ise Hristiyan Demokratların (CDU/CSU) oyu %22’ye gerilemişken, SPD %23, Yeşiller %18, Hür Demokratik Parti (FDP) %12, popülist sağ Almanya için Alternatif (AfD) %10’luk oya sahip gözüküyor. Bir önceki seçimlerle karşılaştırma yapmak gerekirse, 2017’de CDU/CSU %33, SPD %20.5, Yeşiller %8.9, FDP %10.7, Sol Parti %9.2, AfD ise %12.6 oy almıştı.

1961’den bu yana Almanya’da hiçbir siyasi partinin oyu tek başına iktidara gelmek için yeterli olmadı. Buna mukabil, geçtiğimiz 60 yıl içinde gerçekleşen koalisyonları sıraladığımızda, kurulma sıklığına göre Siyah-Sarı (CDU/CSU ve FDP), Büyük Koalisyon (CDU/CSU ve SPD), Sosyal-Liberal Koalisyon (SPD ve FDP) ve Kırmızı-Yeşil (SPD ve Yeşiller) alternatiflerini sıralayabiliriz. Fakat, yukarıdaki oy oranları gerçekleşirse, geçtiğimiz senelerde kurulan bu alternatiflerin hiçbiri bu sefer iktidar için yeterli gelmiyor. Bu durumda mutlaka üçüncü bir partiyi koalisyona çekmek gerekecek. Bu çerçevede koalisyon alternatiflerine bakınca, 26 Eylül’den sonra Almanya’da oluşabilecek iktidar senaryolarını şöyle sıralayabiliriz:

- Jamaika (CDU/CSU, FDP ve Yeşiller),
- Trafik Lambası (SPD, FDP ve Yeşiller)
- Kırmızı-Kırmızı-Yeşil (SPD, Die Linke (Sol Parti) ve Yeşiller)
- Siyah-Kırmızı-Sarı ile Almanya Koalisyonu (CDU/CSU, SPD ve FDP).

Peki, neden Merkel'in ardından adaylar bu kadar zorlanıyor? Neden Hristiyan Demokratların oyu bu derece hızlı düşüşe geçti veya neden Yeşiller tarihi bir başarıya doğru gidiyor? Cevaplarımıza bu seçimlerin ve geçtiğimiz senenin büyük sürprizi Yeşiller ve Annalena Baerbock ile başlamak lazım. Yeşiller 1980'de kurulduğundan beri kamuoyunda "%5'lik seçim barajını geçen parti"^[1] olarak tanımlanıyordu ve son seçimlere kadar da şansölye adayı çıkartma ihtimali dahi gündeme gelmiyordu. Koalisyon ortağı olarak birkaç önemli bakanlık ve hatta Joschka Fischer'in 1998-2005 yılları arasında Şansölye Yardımcılığı yapması Yeşiller için tarihi başarılar olarak görülüp, artı hanesine yazılmıştı.

Greta Thunberg'in 2018'den beri yürüttüğü iklim değişikliğine karşı mücadele rüzgârın yönünü değiştirdi. Sadece gençler değil, toplumun her kesiminin konuşmaya başladığı iklim değişikliği ve buna bağlı süregelen sorunlar, Yeşiller için bulunmaz nimet oldu. 60'lı yıllardan beri daha çok "muhalefet" ve "protesto" partisi kimliğinde olup, marjinal olarak görülen Yeşiller, iklim değişikliğinin bu kadar gündemde olması ile ciddiye alınmaya ve daha geniş kitleler tarafından takip edilmeye başlandı. Robert Habeck mi Annalena Baerbock mu şansölye adayı olacak sorusu cevaplandıktan sonra ise Merkel'in ardından "bir kadın Şansölye, hem de Yeşillerden" formülü oldukça popüler oldu.

Fakat Baerbock'un en büyük eksikliği iktidar tecrübesizliği olarak dile getiriliyor. Rakipleri Laschet ve Scholz'ün uzun yıllardır eyalet veya federal düzeyde üstlendikleri görevlerin Baerbock'da olmaması kamuoyunda tartışılan bir konu. Özellikle Covid-19'un etkilerinin hala yoğun hissedildiği ve sonuçlarının belirsizliğinin tartışıldığı bir dönemde, henüz siyasi hiçbir tecrübesi olmayan birinin liderliği seçimlere bu kadar az zaman kalmışken bile sorgulanmakta. Burada seçim kampanyası esnasında yapılan gaflar da sık sık gündeme getirilip, tartışmanın sonu Baerbock'un "tecrübesizliğine" bağlanarak bitiriliyor.

Diğer yandan Baerbock karşısında uzun yıllardır gerek eyalet gerekse de federal düzeyde tecrübesi tartışılmayan, Avrupa Parlamentosu'ndan Eyalet Başbakanlığına kadar "ömrünü siyasete vermiş", iktidar ortağı CDU/CSU'nun şansölye adayı Laschet de kendisinden beklenmeyen hatalar yaptı. Eyalet

Başbakanlığı döneminde oldukça tartışılan Covid-19 krizi yönetimi, maske pazarlıkları derken, en son Temmuz ayındaki sel felaketinde basına gülerken yansıyan fotoğrafları, bu tür zor zamanlarda karşısında ne kadar liderlik yapabileceğini sorgulattı. Hatta, Almanya Cumhurbaşkanı Steinmeier'in basın açıklaması esnasında arkada gülerken kameralara yakalandığında kriz dönemlerinde sorumluluk alıp alamayacağı, işin üstesinden gelip gelemeyeceği konuşulurken, oy oranı da düşmeye başladı. Bu resimlerin basına yansımaları akabinde yapılan bir [ankette](#) katılanların %46'sı bu görüntülerin seçimlerde Laschet'in aleyhine olacağını belirtti. 2002'deki sel felaketinden sonra Schröder'in giydiği sarı yağmur botları ona seçimi kazandırırken, aynı performansı Laschet yakalamış gözüküyor.

Armin Laschet Türklerin de yakından tanıdığı bir isim. Türkiye'nin AB üyeliği konusunda Merkel gibi *pacta sunt servanda* ilkesini savunan Laschet, entegrasyon ve göçmenler konusunda ise daha ılımlı ve kozmopolit bir görüşten yana. Kuzey-Ren Vestfalya Eyaleti Meclis'inde [yaptığı konuşmada](#) kürsüden Uğur Şahin ve Özlem Türeci'yi överken, "bu insanlar iyi ki Almanya'ya geldi. Entegrasyon hakkında konuşurken lütfen bir kez daha düşünün" diye seslenip, bu konudaki olumlu görüşlerinin bir kez daha altını çizmişti. Her ne kadar zorlu bir parti içi yarış sonrasında CDU/CSU'nun şansölye adayı olarak adını yazdırdıysa da, Laschet anketlerin de ortaya koyduğu gibi hiçbir zaman seçmenlerini sevindiremedi. Almanya'da bazı basın kuruluşlarının Laschet'i "ülkesi olmayan r kral" olarak tanımladığını belirtirsek, durumu kendi içinde özetlemiş oluruz.

Sosyal demokrat SPD'nin adayı Olaf Scholz ise yükselişte olan bir aday. Scholz Almanya'da siyasi arenada üstlenilebilecek bütün görevleri yapmış tecrübeli bir isim. Parti Genel Sekreteri, Büyükşehir Belediye Başkanı, Federal Bakan, Şansölye Yardımcılığı gibi hem eyalet hem federal hem de uluslararası düzeyde kendisini kanıtlamış bir isim. Scholz'ün oy oranındaki artışın en büyük sebebi ise "güvenilir" bulunması ve duygularından ziyade somut gerçeklere dayalı kararlar vermesi. Dışarıdan bakıldığı zaman Olaf Scholz çoğu kimse tarafından "soğuk, burnu havada, duygusuz, sıkıcı" olarak değerlendirilebiliyor. Fakat, bu özelliklerinden dolayı da kamuoyunda "zor zamanlarda ülkeyi kime emanet edersiniz?" sorusunun açık ara kazananı oluyor. Özellikle de iktidarın mevcut politikalarında büyük değişiklikler olmayacağını açıkladığı "aynen böyle devam"

prensibi ile “gemiye suyun üzerinde” tutabileceđi konusunda kimsenin řüphesinin olmaması, yeni bir belirsizlikle karřılařmamak isteyen Alman seřmeniyle sūrpriz yapabilir.

Haziran’daki sonuřlarla kıyasladıđımızda Armin Laschet’in gūvenilirlik oranı %40’dan %29’a, Baernock’unki ise %40’dan %33’e dūřerken, Scholz %7 artıp %51’e yükseldiđi gūrūluyor. Almanya’da en çok gūvenilen siyasetçi %65 ile hala Angela Merkel iken, CSU lideri Markus Sōder’in %53’ūnūn ardından 3. sıraya yerleřmiř olmak Scholz için son virajda önemli bir [hamle](#).

Merkel sonrası liderlik sadece Almanya için deđil, aynı zamanda Avrupa için de henūz doldurulmamıř bir bořluk iken, Almanya’da seçim tartıřmaları sel, iklim, Afganistan ve Covid-19 konuları ūzerinden devam ediyor. nūmūzdeki 26 Eylūl tarihine kadar Almanya halkını bu bařlıkları daha iyi yōnetebileceđine inandıranlar kazanacak gibi gōzūkūyor.

^[1] Partanen, A., “Annalena Baerbock- Die Biografie”, Riva Verlag, Mūnchen, 2021, s.154.

Gülşen Karanis Ekşioğlu, Doktora Öğrenci, Bahçesehir Üniversitesi

Gülşen Karanis Ekşioğlu, AFS bursu ile bir sene Almanya'da okuduktan sonra, Mülkiye-Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 2003'de mezun olmuş, MBA'ini Bahçesehir Üniversitesi'nde 2014'de yapmıştır. 2019'da Yale Üniversitesi'nin Kadın Liderler, 2020'de MIT'nin Dijitalleşme Programını tamamlayan Karanis Ekşioğlu, Bahçesehir Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler ve Küresel Siyaset Bölümü'nde Doktora çalışmalarına devam etmektedir. Halen özel sektörde enerji, ihracat ve tarım alanlarında faaliyet gösteren şirketlerde Yönetim Kurulu üyesi olarak çalışmaktadır. Uluslararası Diplomasi Enstitüsü tarafından 2007 senesinde "Genç Küresel Lider" olarak seçilen Gülşen; Genç Hayat Vakfı'nın Mütevelli heyeti, Uluslararası İşbirliği Platformu'nun ise İcra Kurulu Üyesidir. Gülşen halen T.C.Dışişleri Bakanlığı'nın girişimi olan Antalya Diplomasi Forumu'nun eş-koordinatörü olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk annesidir.

Bu yazıya atıf için: Gülşen Karanis Ekşioğlu Yavaş, 'Almanya Seçimleri ve Liderler: Şimdi Sıra Kimde? ', *Panorama*, Çevrimiçi Yayın, 6 Eylül 2021, <https://www.uikpanorama.com/blog/2021/09/06/almanya-secimleri-ve-liderler:-sim-di-sira-kimde/>

Telif@UIK*Panorama*. Bu yazının tüm çevrimiçi ve basılı telif hakları *Panorama* dergisine aittir. Yazıda yer verilen görüşler yazarına/yazarlarına aittir. UIK Derneđini, *Panorama* Yayın Kurulunu, dergi editörlerini ve diğer yazarları bağlamaz.